

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОГРАМА

підготовки до державного іспиту з німецької мови та дисциплін германістики на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.022 Середня освіта. Мова і література (із зазначенням мови) (Німецька мова і література)

Затверджена

на засіданні кафедри німецької філології

“15” січня 2026 року, протокол № 5

Ужгород - 2026

Екзаменом передбачається встановлення рівня оволодіння практичним курсом німецької мови та основами теоретичних дисциплін з германістики в обсязі вузівської чотирирічної програми підготовки студентів до державного іспиту з німецької мови та дисциплін германістики першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.022 Середня освіта. Мова і література (із зазначенням мови) (Німецька мова і література)

Структура екзаменаційного білета:

1. Теоретичне питання та практичне завдання з методики навчання німецької мови.
2. Теоретичне питання з дисциплін германістики, передбачене цією програмою.
3. Реферування німецькою мовою газетної статті, написаної українською мовою.
4. Комунікативна ситуація з лінгвокраїнознавчої тематики.

Відповідь на перше питання передбачає як теоретичне обґрунтування вказаного явища з методики навчання німецької мови, так і практичне його володіння, підтверджене достатнім ілюструванням прикладами.

Відповідь на друге запитання екзаменаційного білета передбачає як теоретичне обґрунтування вказаного мовного явища (його визначення, принципи класифікації, різні підходи до розгляду і т.ін.), так і практичне його володіння, підтверджене достатнім ілюструванням прикладами.

Реферування газетної статті німецькою мовою має на меті продемонструвати фахові компетенції з розуміння та інтерпретації інформації публіцистичного характеру широкої тематики (політичної, соціальної, освітньої, культурної тощо), а також уміння критично мислити й формувати власне судження стосовно актуальної проблеми.

Четверте питання екзаменаційного білета спрямоване на перевірку комунікативної компетенції студента, що передбачає інформаційно та ідіоматично насичену відповідь, вільне застосування лінгвістичних, дискурсивних, прагматичних мовленнєвих навичок відповідно до комунікативної ситуації.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ

ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Семантична класифікація іменників.
2. Рід простих іменників.
3. Рід похідних іменників.
4. Семантична класифікація дієслів.
5. Морфологічна класифікація дієслів.
6. Класифікація речень за метою висловлювання.
7. Частини мови. Класифікація частин мови.
8. Морфологічні граматичні форми слова.
9. Теорія валентності. Валентність дієслова.
10. Синтаксична класифікація дієслів.

ФОНЕТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Принципи класифікації німецьких голосних.
2. Принципи класифікації німецьких приголосних.
3. Словесний наголос кореневих та похідних слів.
4. Німецький словесний наголос.
5. Інтонація німецького речення та її компоненти.
6. Фразовий наголос і його види.
7. Словесний наголос складних та скорочених слів.
8. Система німецьких голосних у порівнянні з голосними української мови.
9. Німецькі дифтонги.

10. Система німецьких приголосних у порівнянні з приголосними української мови.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Лексикологія як наукова і навчальна дисципліна.
2. Слово як центральна одиниця мови. Семантична структура слова.
3. Етимологічна структура вокабуляра сучасної німецької мови.
4. Парадигматичні відношення в лексиці німецької мови.
5. Процеси розвитку і зміни значень слів. Основні типи зміни значення слів.
6. Вмотивованість значення слова.
7. Словотвір.
8. Запозичена лексика німецької мови.
9. Територіальна диференціація словникового складу німецької мови.
10. Історичний аналіз словникового складу німецької мови.

СТИЛІСТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Стилiстична диференціяція словникового складу сучасної німецької мови.
2. Колорити та їх характеристика.
3. Морфологічна стилістика.
4. Синтаксичні стилістичні прийоми.
5. Фонетичні стилістичні засоби.
6. Мовні особливості газетно-публіцистичного стилю.
7. Мовні особливості офіційно-ділового стилю.
8. Мовні особливості наукового стилю.
9. Стилiстичні фігури заміни (тропи).
10. Стилiстичні фігури доповнення.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Методика викладання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками. Статус дисципліни «Іноземна мова» («Німецька мова»).
2. Методика викладання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками. Статус дисципліни «Іноземна мова» («Німецька мова»).
3. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови.
4. Цілі, зміст, принципи навчання іноземної мови. Методи навчання. Система вправ для формування навичок та вмінь мовлення (типи вправ, класифікація вправ).
 1. Формування іншомовної компетенції в аудіюванні. Система вправ для навчання аудіювання.
 2. Формування іншомовної компетенції в читанні. Система вправ для навчання читання.
 3. Формування іншомовної компетенції в говорінні. Система вправ для навчання діалогічного та монологічного мовлення.
 4. Формування іншомовної компетенції в письмі. Система вправ для навчання письма.
 5. Планування навчального процесу з німецької мови.
 6. Урок німецької мови (рівень базової середньої освіти). Вимоги до уроку німецької мови. Типи і структура уроків німецької мови.
 7. Застосування цифрових медіа на уроках німецької мови. Можливості, переваги та недоліки.
 8. Активні методи та прийоми навчання німецької мови.
 9. Проєктний метод.
 10. Контроль у навчанні іноземної мови.

КОМУНІКАТИВНІ СИТУАЦІЇ З ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЇ ТЕМАТИКИ

Thema 1: Welt der Musik

Schwerpunkte:

1. Bedeutung, Wirkung und Rolle der Musik in der Gesellschaft.
2. Moderne populäre Musikrichtungen.
3. Ihre musikalischen Vorlieben.

Thema 2: Berühmte deutsche und österreichische Komponisten

Schwerpunkte:

1. Komponisten-Klassiker.
2. Komponisten-Romantiker.
3. Ihr Lieblingskomponist und seine Werke.

Thema 3: Mensch, Recht und Gesetz

Schwerpunkte:

1. Wesen des Rechtes. Menschenrechte.
2. Das Grundgesetz.
3. Nationales und internationales Recht.

Thema 4: Lehrer und seine Rolle in der Gesellschaft

Schwerpunkte:

1. Lehrer als anspruchsvoller Beruf.
2. Kompetenzen des Lehrers.
3. Ihr Schulpraktikum und Ihre ersten praktischen Erfahrungen.

Thema 5: Bildungssystem in Deutschland

Schwerpunkte:

1. Deutsche Bildungseinrichtungen.
2. Bildung und Erziehung.
3. Schule und Persönlichkeitsentwicklung.

Thema 6: Staatsformen und Demokratie

Schwerpunkte:

1. Wesen der Demokratie.
2. Wichtige Staatsformen und Regierungssysteme.
3. Politik, Politiker und Parteien Deutschlands.

Thema 7: Medien in unserem Leben

Schwerpunkte:

1. Printmedien in unserem Leben.
2. Rundfunk und Fernsehen.
3. Computer und digitale Medien im Unterricht.

Thema 8: Prominente Persönlichkeiten des modernen Deutschland

Schwerpunkte:

1. Prominente Persönlichkeiten im Bereich der Politik.
2. Prominente Persönlichkeiten im Bereich der Kultur.
3. Prominente Persönlichkeiten im Bereich des Sports.

Thema 9: Deutsch in der Welt

Schwerpunkte:

1. Deutschsprachige Länder und Regionen.
2. Sprachnormen und -varietäten.
3. Sprachpolitik und Mehrsprachigkeit.

Thema 10: Das Deutschtum in Transkarpatien

Schwerpunkte:

1. Entstehung der deutschsprachigen Ansiedlungen in Transkarpatien.
2. Ihre geschichtliche, wirtschaftliche und kulturelle Entwicklung.
3. Der heutige Zustand des Deutschtums in Transkarpatien.

Thema 11: Moderne Kinoindustrie

Schwerpunkte:

1. Geschichte der Filmindustrie.
2. Filme und Filmgenres.
3. Filmphilosophie.

Thema 12: Bildende Kunst

Schwerpunkte:

1. Kunstarten.
2. Kunstepochen und großen Namen.
3. Kunstmuseen in den deutschsprachigen Ländern und ukrainische Gemäldegalerien.

Thema 13: Umwelt und Umweltschutz

Schwerpunkte:

1. Wissenschaft, Technik und Fortschritt und ihre Wirkung auf die Umweltpolitik.
2. Aufgaben des Umwelt- und Naturschutzes.
3. Rolle der Umweltschutzbewegungen in der Welt.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Bergmann R., Pauly P., Schlaefler M. Einführung in die deutsche Sprachwissenschaft. Heidelberg: Winter, 1992.
2. Birkhan H. Etymologie des Deutschen. Bern: Lang, 1985.
3. Braun P. Tendenzen in der deutschen Gegenwartssprache: Sprachvarietäten. Stuttgart; Berlin; Köln: Kohlhammer, 1993.
4. Brinker K. Linguistische Textanalyse: eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden. Berlin: Erich Schmidt, 1992.
5. Bublyk W.N. Geschichte der deutschen Sprache. K., 1983.
6. Busse D. Textinterpretation. Sprachtheoretische Grundlagen einer explikativen Semantik. Opladen: Westdeutscher Verlage, 1992.
7. Duden. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Hrsg. und bearbeitet von G. Drosdowski in Zusammenarbeit mit G. Augst u. a. Mannheim, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1995.
8. Engel U. Deutsche Grammatik. Heidelberg: Groos, 1991.
9. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1997.
10. Fleischer W., Barz I. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1992.
11. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, New York, Paris, Wien: Lang, 1993.
12. Fleischer, Wolfgang. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 1994.
13. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Leipzig, 1994.
14. Hönig, H.G., Kussmaul I. Strategie der Übersetzung: ein Lehr- und Arbeitsbuch. Tübingen, 1996.
15. Linke A., Nussbaumer M., Portmann P.R. Studienbuch Linguistik. Tübingen: Niemeyer, 1994.
16. Lutzeier P. Lexikologie. Tübingen: Stauffenburg Verlag Brigitte Narr GmbH, 1995.

17. Oguy O.D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnyts'a: Nowa knyha, 2003.
18. Palm Ch. Phraseologie. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 1995.
19. Ramers K.-H., Vater H. Einführung in die Phonologie. Hürth-Efferen: Gabel, 1992.
20. Rickheit G., Strohner H. Grundlagen der kognitiven Sprachverarbeitung. Tübingen, Basel: Francke, 1993.
21. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1992.
22. Schwarz M. Einführung in die Kognitive Linguistik. Tübingen: Francke, 1992.
23. Sommerfeldt K.-E., Starke G. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1992.
24. Гінка Б.І. Лексикологія німецької мови. Лекції та семінари: Навчальний посібник / 3-є вид., переробл. і доп. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2010.
25. Жирмунський В.М. Історія німецької мови. М., 1965.
26. Жлуктенко Ю.О., Морська Т.А. Вступ до германського мовознавства. К., 1986.
27. Іваненко С.М., Карпусь А.К. Лінгвостилістична інтерпретація тексту. К., 1998.
28. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2006.
29. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. К.: Вища школа, 2003.
30. Левицький В.В. Лексикологія німецької мови: посібник. Вінниця: Нова книга, 2014.
31. Ролік А.В. Лексикологія сучасної німецької мови. Вид. 2-е, випр. й доп. Ніжин: НДПУ імені М.Гоголя, 2003.
32. Юханов О.С. Німецька лексикологія (лекції, тестові завдання, терміни). Deutsche Lexikologie: навчальний посібник для студентів спеціальності «Німецька мова і література». К.: Ленвіт, 2008.

